

УДК 636.09:57.086:37.091.33-028.22

О.В. Бирка, канд. вет. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

М.М. Куц, д-р вет. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ ГІСТОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ

Основною метою структурних реформ освіти на шляху до європейської інтеграції є забезпечення й покращення її якості та відповідність навчання й викладання. Як сказано в «Саламанському зверненні» (2001 р.) країн-учасників Болонського процесу, якість освіти – це основоположна умова для визнання, довіри, сумісності та її привабливості в європейському просторі. Берлінське комюніке (2003 р.) визначає якість освіти як основу створення європейського простору [1]. Будапештсько-Віденська декларація про Європейський простір вищої освіти, Бухарестський комюніке акцентують увагу на проблемі забезпечення якісної вищої освіти [2, 3]. Шлях системи освіти має бути спрямований на її розвиток, вдосконалення і набуття нових якісних ознак, пошук нових більш ефективних методичних підходів навчання. Інтеграція в європейську систему освіти передбачає збільшення часу на самостійну роботу студентів [4]. У цьому контексті більш конкретного змісту набувають слова «Не можна навчити, а можна навчитися».

Викладання навчальної дисципліни «Цитологія, гістологія, ембріологія» на кафедрі нормальної та патологічної морфології Державного біотехнологічного університету (ДБТУ) для студентів факультету ветеринарної медицини базується на класичних методичних засадах, які є загальноприйнятими в більшості відповідних світових закладах освіти. Специфікою вивчення дисципліни є набуття студентами навичок самостійної роботи з мікроскопом і препаратами. Навіть під керівництвом викладача і за наявності наочних посібників, вивчення гістологічних препаратів та їх аналіз носить самостійний характер. Розуміння тонкої структури клітин, тканин і органів під мікроскопом, навіть після пояснень викладача і застосування допоміжних засобів є не простим процесом. Частина студентів залишає лабораторне заняття, так і не «побачивши», а, відповідно, і не зрозумівши гістологічну будову органів. Враховуючи вищенаведене, важливого значення набуває розробка нових методів підвищення ефективності роботи студентів з мікроскопом і гістологічними препаратами як на лабораторних заняттях, так і самостійно. Крім того,

існує проблема психологічної неготовності студентів перших курсів вчитися самостійно.

За цих умов на більшості морфологічних кафедр різних навчальних закладів розроблені і широко використовуються на лабораторних заняттях альбоми, робочі зошити, в яких відповідно до робочої програми наведені детальні пояснення до кожного гістологічного препарату. Такий робочий зошит розроблений і співробітниками кафедри нормальної та патологічної морфології ДБТУ. Відповідно до цього, колективом кафедри розроблено і «Атлас до лабораторних занять з гістології». Його експериментальний варіант було видано в рамках європейського проекту Темпус «Реформа ветеринарної освіти в Україні». Особливість атласу полягає в тому, що наведені в ньому кольорові мікрофотографії є оригінальними і зробленими саме з тих гістологічних препаратів, які використовуються на лабораторних заняттях. Позначення гістологічних структур на мікрофотографіях відповідають таким в альбомі. Це дає можливість студентам самостійно, користуючись альбомом, атласом, гістологічними препаратами, а також мікроскопом порівнювати, вивчати і аналізувати гістологічні структури. Досвід комплексного використання альбому і атласу впродовж кількох років засвідчив більшу привабливість процесу навчання, зацікавленість студентів до вивчення дисципліни і більш високий рівень засвоєння матеріалу. Крім того, під час роботи над атласом була створена електронна база гістологічних препаратів, що також використовується як ілюстративний матеріал у читанні лекцій і на лабораторних заняттях.

Інформаційні джерела

1. Степко, М. Ф., Болюбаш, Я. Я., Шинкарук, В. Д., Грубінко, В. В. & Бабин, І. І. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін). Київ-Тернопіль, 2003. 55 с.
2. Bologna Secretariat (2010). Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Budapest-Vienna, accessed 12 March 2010. [Електронний ресурс]. URL: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/2010_conference/documents/Budapest-Vienna_Declaration.pdf.
3. Bologna Secretariat, National Report regarding the Bologna Process implementation 2009-2012. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=86>.
4. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] : указ Президента України від 25 черв. 2013 р. № 344/2013 // Законодавство України / Верхов. Рада України. Текст. дані. Київ, 2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>. Назва з екрана.